MAVZU YUZASIDAN SAVOLLAR

- 1. Adobe Photoshop dasturi oynasi qanday qismlardan iborat?
- 2. Adobe Photoshop dasturi bosh menyusida qaysi menyular joy olgan?
- 3. Boshqaruv paneli vazifasi nimadan iborat?
- 4. Adobe Photoshop dasturining uskunalar paneli qanday uskunalardan tashkil topgan?

?

Ð

5. Adobe Photoshop dasturi ishchi sohasining vazifasi nimalardan oborat?

UYGA VAZIFA

1. Adobe Photoshop dasturining uskunalar panelidagi har bir uskunaning qoʻshimcha imkoniyatlari bilan tanishing.

2. Adobe Photoshop dasturining uskunalar panelida shakllar uskunasidan foydalanib, turli xil geometrik shakllar yarating.

3. Yaratilgan shakllarga mos effektlarni qoʻllang.

14-dars. RASM SOHASINI BELGILASH, KESIB OLISH VA RANG BERISH USULLARI

Adobe Photoshop dasturida rasmlar bilan ishlashning koʻp imkoniyatlari mavjud. Masalan, rasm sohasini belgilash, belgilangan rasm sohasini kesib olish, kesib olingan sohani boshqa tasvirga joylashtirish, bir nechta rasmni bitta tasvirga birlashtirish, tasvirlarga turli effektlarni qoʻllash (tasvirlar rangini oʻzgartirish), ularga turli ishlovlar berish va hokazo.

Quyida rasmlarni tahrirlash usullari bilan batafsilroq tanishamiz.

RASM SOHASINI BELGILASH VA KESIB OLISH

Adobe Photoshop dasturida rasm yuklashning bir necha usuli mavjud. Masalan, "File" menyusidan "Open" tugmachasini tanlash yoki "Ctrl+O" tezkor tugmachasidan foydalanish mumkin. U yerda ochilgan oynadan ixtiyoriy rasm tanlanadi. Shuningdek, sichqonchaning chap tugmachasini ishchi sohada ikki marta tez bosish orqali ham rasmlar joylashgan oynani chaqirish mumkin. Ochilgan oynadan kerakli rasm tanlanib, "Открыть" tugmachasi bosiladi.

GRAFIK AXBOROTLARNI QAYTA ISHLASH

Yana bir usulida sichqonchaning chap tugmachasi bilan rasm tanlanadi va uni Photoshop dasturi ishchi sohasiga olib kelib, sichqonchaning tugmachasi qo'yib yuboriladi. Bu usullardan ixtiyoriy biridan foydalanish orqali dasturga rasm yuklash mumkin.

Adobe Photoshop dasturida rasm sohasini belgilashni turli usullar orqali amalga oshirish mumkin.

II BOB.

1-usul. "Rectangular Marquee Tool" uskunasi yordamida obyektni toʻgʻri toʻrtburchak shaklida belgilash va belgilangan soha ustida sichqonchaning chap tugmachasini bosib, qoʻyib yubormasdan surish orqali kesib olish mumkin.

2-usul. "Elliptical Marquee Tool" uskunasi yordamida obyektni aylana yoki ellips shaklida kesib olish mumkin. Obyektni doira shaklida belgilash uchun "Shift" tugmachasini bosib turgan holda chizish kerak.

3-usul. "Lasso Tool" uskunasi yordamida chegaralarini chizib chiqish orqali obyektni belgilash va kesib olish mumkin. Natijada, quyidagi koʻrinishda tasvir hosil boʻladi:

Kesib olingan olmani bir nechta nusxada koʻpaytirish mumkin. Masalan, ishlanayotgan oyna oʻlchami 10×15 cm olinadi. Buning uchun "File" menyusidan "New" (Ctrl+N) boʻlimi tanlanadi va rasmdagi oyna ochiladi. Bu yerda kerakli oʻlchamni kiritish talab etiladi:

- 1) "Width" (eni) ga 10;
- 2) "Height" (boʻyi) ga 15;

- 3) "Centimeters" tanlanadi;
- 4) "Resolution"ga 300 kiritiladi;
- 5) "Pixels/Centimeters" tanlanadi;
- 6) "Background Contents" bandi orqa foni uchun oq "White" rangi tanlangani ma'qul;
- 7) oxirida "Create" tugmachasi tanlanadi.

Yuqorida kesib olingan obyekt shu yaratilgan yangi oynaga koʻchiriladi va tasvir 6 taga koʻpaytiriladi.

Tayyorlangan rasmni PNG formatda saqlash uchun "File" menyusidan "Save As…" (Shift+Ctrl+S) bandi tanlanadi. Bu yerda rasmni qanday nom va formatda saqlash soʻraladi:

- 1) "Тип файла" bandida PNG format turi tanlanadi;
- 2) "Coxpaнить" tugmachasi bosiladi.

4-usul. "Polygonal Lasso Tool" uskunasi yordamida obyekt chegaralarini toʻgʻri chiziq orqali chizib belgilash va kesib olish mumkin.

5-usul. "Magnetic Lasso Tool" uskunasi yordamida obyekt chegaralarini uskunaning oʻzi magnit koʻrinishida chizib belgilashi orqali kesib olish mumkin.

TASVIRLARGA RANG BERISH USULLARI

II ROR.

Adobe Photoshop dasturida tasvir ranglari bilan ishlash uchun uskunalar paneliga ham murojaat qilish mumkin. Bu tugmacha bir nechta amalni bajaradi. Ustki qismda turgan toʻrtburchak oyna "Set Foreground Color" deb nomlanib, asosiy, ya'ni tasvir rangini belgilaydi. Orqadan joy olgan ikkinchi oyna, ya'ni "Set Background Color" rasm orqa foni rangini belgilaydi.

1) Rasm rangini tanlash uchun "Set Foreground Color" oynasi rang koʻrsatkichini bir marta bosib, rasmdagi oyna hosil qilinadi. Bu oynada kerakli rang kursor koʻrsatkichi bilan tanlanib, "OK" tugmachasi bosiladi. Eʻtibor bering, bu oynada 4 xil – HSB, Lab, RGB, CMYK rang formatlari kodlari bilan birga berilgan. Demak, tanlangan rang qaysi formatda qanday kodga ega ekanligini koʻrish mumkin.

2) "Set Background Color" rang koʻrsatkichi tanlanganda ham xuddi yuqoridagi kabi oyna ochiladi va hosil boʻlgan oynadan kerakli rang tanlanadi.

 3) "Switch Foreground and Background Colors (X)" – asosiy va orqa ranglar koʻrsatkichlari. Toʻrtburchak oynalar ustida

joylashgan strelka yordamida asosiy va orqa ranglar oʻrnini oʻzaro oʻzgartirish mumkin.

Asosiy va orqa ranglarni qora va oq rangga avtomatik ravishda oʻtkazish. "Default Foreground and Background Colors (D)" – asosiy va orqa ranglar koʻrsatkichlari tagida joylashgan kichkina belgilar yordamida asosiy rangni qora,

orqa rangni esa oq rangga oʻtkazish mumkin.

Berilgan rasm rangini oʻzgartirish usullarining biri bilan yaqindan tanishamiz. Dastlab rasm dasturga yuklanadi. Soʻngra belgilash uskunalarining bittasidan foydalanib, uning ixtiyoriy bir qismi belgilanadi. Deylik, rasmning oq rangli qismi belgilandi.

Oynaning o'ng tomon pastki qismida:

1) "Create new fill adjustment layer"

😔 fx 🗖	0		+	屾
--------	---	--	---	---

tugmachasi tanlanib, ochilgan menyudan "Hue/Saturation" bandi tanlanadi. Bunda ranglarni tahrirlovchi rasmdagi oyna ochiladi, tahrirlash amali esa aynan belgilangan sohaga tegishli boʻladi;

Properties	Adjustments	Libraries		≡
	Hue/Saturation			
Preset: De	fault			•
В.	aster			-
Hue:			0	
_	$\triangle$			
Saturation:			0	-
Lightness:			0	-
	¥ 🗆 💿	<u>99</u> .	o 🛍	I

2) ranglarni oʻzgartirish uchun "Colorize" tugmachasi

faollashtiriladi. U faollashgandan keyin ranglarni tahrirlashni amalga oshirish mumkin.

1. "Hue" qismidan foydalanib, belgilangan rasm sohasi rangi koʻk rangga oʻzgartirildi. Endi uning toʻqligi va yorugʻligi oʻzgarganini koʻrish mumkin.

2. "Saturation" qismidan foydalanib, soha rangini nisbatan toʻq rangga oʻzgartirish uchun yurgichning chap tomonini oxirigacha surish mumkin.

3. "Lightness" qismida kerakli rang hosil boʻlgunga qadar yurgichni harakatlantirib, rang yorugʻligi belgilab olinadi.

Boshqa koʻrinishdagi ranglarni hosil qilish uchun ham jarayon yuqoridagidek ketma-ketlikda amalga oshiriladi. Shu tariqa berilgan rasm sohalarini turli ranglarga oʻzgartirish mumkin.

MAVZU YUZASIDAN SAVOLLAR:

- 1. Adobe Photoshop dasturida rasm yuklash usullarini amalda koʻrsatib bering.
- 2. Adobe Photoshop dasturida rasm bilan qanday tahrirlash ishlarini bajarish mumkin?

3. "Rectangular Marquee Tool" uskunasi yordamida obyekt qanday koʻrinishda belgilanadi?

- 4. "Patch Tool" uskunasi qanday vazifa bajaradi?
- 5. "Elliptical Marquee Tool" uskunasi yordamida obyekt qanday koʻrinishda belgilanadi?

Ð

UYGA VAZIFA

tasvir hosil qiling:

a) oyna oʻlchami 10×15 cm;

b) rasm oʻlchami 3×4 cm.

2. lxtiyoriy tanlangan rasm ustida rangni oʻzgartirish va filtrlash kabi tahrirlash ishlarini bajaring.

3. Hosil qilingan tasvirni PNG formatida saqlang.

